

Joensuun kaupungin ohjeistus vaikutusten ennakkoarviointiin

Ohjeistus vaikutusten ennakkoarvioinnin tekemiseen:

Vaikutusten ennakkoarvioinnissa arvioidaan valmisteltavaa asiaa ja sen tavoitteita ennakkoon määriteltujen näkökulmien kautta (vaikutustyyppit). Tavoitteena on tuoda esille sekä lyhyet- sekä pitkäaikaiset vaikutukset. Vaikutusten ennakkoarvioinnilla tavoitellaan läpinäkyvää päätöksentekoa.

Lainsäädäntö antaa perusteet vaikutusten ennakkoarvioinnille. Muun muassa kuntalain 1 § ja 115 §, terveydenhuoltolain 11 § ja maankäyttö- ja rakennuslain 9 § ohjaavat vaikutusten ennakkoarviointia.

Kuntaliitto on antanut ohjeistuksen vaikutusten ennakkoarviointiin. Joensuun kaupunki soveltaa ennakkoarviointiprosessissa Kuntaliiton ohjeistusta seuraavasti:

1) Valmistelija ratkaisee, tarvitaanko ennakkoarviointia vai ei.

Ennakkoarviointi tulee kuitenkin tehdä aina, kun valmisteltavalla asialla on merkittäviä vaikutuksia seuraaviin:

- eri ikäisiin kuntalaisiin sekä sukupuoleen ja sosiaalisiin vaikutuksiin
- vammaisiin huomioiden eri vammaisryhmät
- kaupungin organisaatioon ja henkilöstöön
- kaupungin talouteen
- ympäristöön
- yrityksiin

Valmisteltavat asiat voivat liittyä mm palveluverkkoon, kuntalaisten elinoloihin ja elinympäristöön, alue- ja yhdyskuntarakentamiseen, energiatalouteen, liikkumiseen, kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriympäristöön ja rakennettuun ympäristöön.

2) Vaikutusarvioinnin tekeminen. Tunnistetaan, arvioidaan ja kirjataan vaikutukset. Tarvittaessa

tarkastellaan asioita monialaisesti ja moniammatillisesti ja kuullaan kohderyhmää.

3) Kirjataan vaikutusten johtopäätökset.

4) Vaikutusarviointi otetaan huomioon valmistelussa ja päätöksenteossa.

Ennakoarviointia ei tarvitse tehdä silloin, kun kyseessä on mm.

- talousarvio
- valtuustoaloite
- oikaisuvaatimus
- viranhaltijapäätös
- tiedoksi merkittävä asia
- viranhaltijan nimeäminen
- konsernistrategia ja strategian toteutus
- kaavaprosessi (tehdään maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti)
- lautakunnan toimialaan kuuluva erityisasia, kuten yksilöhuoltojaoston asia
- asia, jolla ei ole merkittäviä vaikutuksia kuntalaisen hyvinvointiin ja terveyteen, tiettyyn väestöryhmään, kunnan talouteen, yritystoimintaan, henkilöstöön, johtamiseen ja ympäristöön

Valmistelija tuo esille ennakoarvioinnin johtopäätökset sekä huomioi nämä asian valmistelussa sekä päätösesityksessään. Mikäli valmisteltavalla päätöksellä on useita toteutusvaihtoehtoja, tulee ne tuoda ilmi ja perustella johtopäätöksissä.

Joensuun kaupunki on osana Lapsiystävällinen kunta -työskentelyä sitoutunut tekemään lapsivaikutusten ennakoarviointia osana lapsia koskevaa päätöksentekoa. Lapsivaikutukset kirjataan Kuntalaisvaikutukset -lomakkeelle omaan kohtaansa. Huomioitavaa on, että merkittävässä hankkeissa lapsivaikutuksia tulee koota laajasti hyödyntämällä moniammatillista yhteistyötä ja eri lähteitä.

Laajan lapsivaikutusten arvioinnin prosessikuvaus:

1. Kootaan asiantuntijaryhmä ja kartoitetaan olemassa oleva tieto (esim. alueelliset tilastot, kouluterveyskysely, edelliset lapsivaikutusten arvioinnit vastaavista päätöksistä jne.)
2. Kerätään puuttuva tieto (tutkimukset, asiantuntijalausunnot, lasten kuuleminen...)
3. Tehdään tiedon pohjalta ratkaisuvaihtoehtojen punninta, jossa tunnistetaan vaihtoehtojen positiivisia, neutraaleja ja negatiivisia vaikutuksia. Vaikutuksia tarkastellaan lasten oikeuksien toteutumisen näkökulmasta.
4. Tuotetaan suositukset jatkovalmistelua varten ja raportoidaan arvioinnin tuloksista päätöksentekokelelmille

PERUSTIEDOT VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI KOHTEESTA

Asia:	Avoimen varhaiskasvatuksen päättyminen kokonaan 31.5.2024
Toteutusvaihtoehto 1	Avoimen varhaiskasvatuksen toimintaa jatketaan ainakin Niittylahden ja Pataluodon päiväkodeissa 1.8.2024 alkaen.
Toteutusvaihtoehto 2	Avoimen varhaiskasvatuksen toiminta päättyy kokonaan Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksessa 31.5.2024. Tällöin myös Niittylahden ja Pataluodon päiväkodeissa toimivat avoimen varhaiskasvatuksen ryhmät lopettavat ja tilat otetaan päiväkotien muuhun käyttöön. Hammaslahden ja Hukanpesän päiväkotien avoimen varhaiskasvatuksen ryhmät lopetettiin 31.5.2023 vähäisen kysynnän vuoksi. Avoimen tilat otettiin päiväkotien muuhun käyttöön (Hukanpesässä tiloihin perustettiin uusi ryhmä 1.8.2023 alkaen).
Toteutusvaihtoehto 3	
Päättävä toimielin / päättävät toimielimet:	kaupunginvaltuusto
Arvioitu päätösaikataulu:	joulukuu 2023
Valmistelijat:	varhaiskasvatusjohtaja

Valitse vaikutusten ennakkoarviointikohteet

Valitse mitä vaikutustyyppisiä haluat arvioida

1. Eri ikäiset kuntalaiset

☒ Kyllä

2. Vammaiset huomioiden eri vammaisryhmät

☐ Kyllä

3. Kaupungin organisaatio ja henkilöstö

☐ Kyllä

4. Kaupungin talous

☒ Kyllä

5. Ympäristö

☐ Kyllä

6. Yritykset

☐ Kyllä

1. ERI IKÄISET KUNTALAISET

1.1 Vaikutus erityisesti johonkin tiettyyn ihmisryhmään

Esim. opiskelijat, etninen tausta, kieli, erityisryhmä?

Avoin varhaiskasvatus on kerhomaista toimintaa ja se on tarkoitettu kotona oleville lapsille, joilla ei ole tarvetta kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen. Avoimen varhaiskasvatuksen ryhmät toimivat kaksi, kolme tai viisi kertaa viikossa kolme tuntia kerrallaan klo 9-12. Ryhmissä lapsilla on mahdollisuus leikkiä ja osallistua monipuoliseen toimintaan saman ikäisten lasten kanssa. Toimintaan kuuluu lounas. Avoin varhaiskasvatus ei ole lakisääteistä varhaiskasvatusta eli se on kuntien päätettävissä, järjestääkö kunta avointa varhaiskasvatusta, ja jos järjestää, millaisissa puitteissa ja millaisin toimintamuodoin sitä toteutetaan.

Avoin varhaiskasvatus tukee lapsen sosiaalisten taitojen ja ryhmätaitojen kehittymistä ja on erityisen tärkeää niille lapsille, joilla ei ole vertaisia lähiympäristössä. Avoin varhaiskasvatus on myös kohtaamispaikka huoltajille. Avoin varhaiskasvatus on Joensuussa pätevien varhaiskasvatuksen työntekijöiden ohjaamaa toimintaa, joka voi sisältää esimerkiksi ulkoilua, leikkiä, taide-, musiikki- tai liikuntakasvatusta. Toiminta pohjaa Joensuun varhaiskasvatussuunnitelmaan.

1.2 Vaikutukset fyysiseen terveyteen ja turvallisuuteen

Lapset

Perheillä ja siten myös lapsilla on yksi varhaiskasvatuksen vaihtoehto vähemmän, jos avoin varhaiskasvatus lopetetaan. Toiminta tukee lasten kotihoitoa. Avoin varhaiskasvatustoiminta

tarjoaa vertaistukea ja seuraa lasta kotona hoitaville vanhemmille. Se myös kehittää lasten erilaisia taitoja, koska toiminta pohjautuu Joensuun varhaiskasvatussuunnitelmaan (laadukasta varhaiskasvatusta). Avoimessa varhaiskasvatuksessa kotona hoidossa oleva lapsi saa tavata vertaisiaan ja toimia yhdessä heidän kanssaan.

Toisaalta Hammaslahden ja Hukanpesän päiväkodeissa avoimeen varhaiskasvatukseen ilmoittautuneita oli keväällä 2023 vähän, vain muutama lapsi, joten tarvetta tälle toiminnalle ei näyttänyt olevan noilla alueilla. Niittylahden päiväkodin avoimessa varhaiskasvatuksessa on 16 lasta ja Pataluodon päiväkodissa 12 lasta eli tarve vaihtelee alueittain.

Työikäiset

-

Ikäihmiset

-

1.3 Vaikutukset psyykkiseen hyvinvointiin ja ihmissuhteisiin

Lapset

Lapsi voi avoimessa varhaiskasvatustoiminnassa leikkiä ja tavata ikätovereita turvallisessa ympäristössä. Hän osallistuu suunniteltuun ja ohjattuun toimintaan, jota toteuttavat koulutetut varhaiskasvatuksen työntekijät. Avoin varhaiskasvatus on tarkoitettu 2-5-vuotiaille.

Työikäiset

Avoin varhaiskasvatustoiminta tarjoaa vertaistukea ja seuraa lasta kotona hoitaville vanhemmille, jos vanhemmat osallistuvat ja ovat mukana toiminnassa.

Ikäihmiset

-

1.4 Vaikutukset toimeentuloon

Lapset

-

Työikäiset

Avoimeen varhaiskasvatukseen osallistuminen ei vaikuta lapsesta maksettavaan kotihoidon tukeen. Avoimen varhaiskasvatuksen toimintamaksu on kuukausimaksu, jota peritään varattujen kertojen mukaan: 2 kertaa viikossa ryhmät 40 euroa/ kk, 3 kertaa viikossa ryhmät 60 euroa/ kk ja 5 kertaa viikossa ryhmät 80 euroa/ kk.

Avoimen maksut eivät ole huoltajien tuloista riippuvaisia ja huoltajilla on mahdollista hakea toimintamaksuun alennusta/vapautusta vapaamuotoisella hakemuksella.

Ikäihmiset

-

1.5 Vaikutukset palvelujen saatavuuteen

Lapset

Perheiden valinnan mahdollisuudet vähenevät.

Työikäiset

-

--

Ikäihmiset

-

1.6 Vaikutukset elinympäristöön

Lapset

Kotona hoidossa olevilla lapsilla vähenee yksi vaihtoehto nähdä ja toimia yhdessä vertaistensa kanssa turvallisessa ympäristössä.

Työikäiset

-

Ikäihmiset

-

1.7 Vaikutukset kulkuyhteyksiin ja liikkumiseen

Lapset

Avoimessa varhaiskasvatuksessa toteutetaan ohjattua liikuntakasvatusta (Joensuun varhaiskasvatussuunnitelma).

Työikäiset

-

Ikäihmiset

-

1.8 Vaikutukset yhdenvertaisuuteen, tasa-arvoon ja sukupuoleen

Lapset

Perheiden valinnan mahdollisuudet vähenevät ja mahdollisesti lasten kotihoito vähenee.

Työikäiset

Perheiden valinnan mahdollisuudet vähenevät ja lasten kotona hoitamista mietitään ehkä uudestaan. Jos huoltajille on erityisen tärkeää, että lapsi tapaa vertaisiaan ja lapsen taitoja edistetään suunnitelmallisesti, he valitsevat silloin päiväkodin. Tällöin päiväkodeissa tarvitaan lisää varhaiskasvatuspaikkoja.

Ikäihmiset

-

1.9 Vaikutukset mielekkääseen vapaa-ajanviettoon

Lapset

-

Työikäiset

-

Ikäihmiset

-

1.10 Jokin muu, mikä?

**Pyydetään lausunto
tarvittavilta
sidosryhmiltä**

- ☐ Kyllä
- ☒ Ei

Miksi ei pyydetä lausuntoa?

Aikataulun vuoksi.

Kuntalaisvaikutuksen johtopäätökset:

Lisää tarvittavat liitteet (lausunnot, raportit ym.)

4. KAUPUNGIN TALOUS

Kaupungin menot ja tulot

Avoimen varhaiskasvatuksen lopettaminen kokonaan vähentää menoja yhteensä noin 140 000 euroa. Niittylahden ja Pataluodon päiväkotien avoimen varhaiskasvatuksen lopettaminen vähentää menoja yhteensä noin 60 000 euroa (koko vuosi) ja vuonna 2024 noin 25 000 euroa. Avoimen lopettaminen vaikuttaa alueilla siten, että lapsimäärät lisääntyvät Pataluodon, Reijolan

ja Niittylahden päiväkodeissa.

Investoinnit

-

Velkaantuminen

-

Tuottavuus ja tuloksellisuus

-

Jokin muu, mikä?

-

Talousvaikutusten johtopäätökset:

Avoimen varhaiskasvatuksen lopettaminen kokonaan vähentää varhaiskasvatuksen menoja yhteensä noin 140 000 euroa.

Lisää tarvittavat liitteet (lausunnot, raportit ym.)

Ennakoarvioinnista vastaava

Päivämäärä

pp.kk.vvvv

13.10.2023

Nimi

Irja Seppänen

**Anna se sähköpostiosoite minne vaikutusten ennakkoarviointi liitteineen
toimitetaan * = on pakollinen kenttä**

etunimi.sukunimi@joensuu.fi

sisko.sted@joensuu.fi